

BESLUT "NATURRESERVAT SÖDRA TROLLEGRAV": 1996-09-02
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT SÖDRA TROLLEGRAV": 1996-09-02

LÄNSSTYRELSEN DALARNAS LÄN
Miljövårdsenheten
Jan Larspers

BESLUT: 1996-09-02
DNR: 231-2892-96 (2039)

BILDANDE AV NATURRESERVATET SÖDRA TROLLEGRAVS DOMÄNRESERVAT
I ÄLVDALENS KOMMUN

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Reservatets benämning: Södra Trollegravs domänreservat
Objektnummer:
Kommun: Älvdalen
Registerområde: Särna och Älvdalens socknar
Lägesbeskrivning: Ca 25 km sydost om Särna, öster om
Brunnåsen. Ekonomiska kartan: 15D
4-5 i-j, 15D 4-5 g-h
Gräns: Reservatets gräns är markerad med
punktstreckad linje på bifogad karta,
bilaga 2
Fastigheter: Loka 35:5
Markägare: Fortifikationsverket
Areal: 121 ha
Därav landarea: 111 ha
Naturtyper: Barrskog 106 ha
Myrmark 5 ha
Vatten 10 ha
Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

BESKRIVNING AV RESERVATET

Södra Trollegrav är ett naturskogsartat område beläget ca 25 km sydost om Särna, öster om Brunnåsen på Älvdalens skjutfält. Området består huvudsakligen av en 4 km lång bäckravin med branta väggar. Trollegravsbäcken har sitt lopp genom ravinen som löper från Trolltjärn i norr till Granån vid reservatgränsen i söder. Ravinen har eroderats ut i berget genom frostsprängning. Berggrunden, som utgörs av bredvadsporfyr är särskilt känslig för frostsprängning. På de ställen där sidobäcker letar sig ned för ravinens sidor bildas sidoraviner. Två större vattenfall finns i området. Ovanför dessa är ravinen relativt grund men fördjupar sig efter fallen och får ställvis lodräta väggar.

Ett mindre myrområde finns i de flackare delarna kring Trolltjärn i den norra delen av reservatet.

I ravinen utgörs vegetationen av högörtsgranskog med anmärkningsvärt höga träd. En gran har uppgivits vara 41 meter. Granskogen saknar spår av avverkning och skogsbränder. Ålder beräknas till ca 250 år. Fuktigheten och den gamla skogen i ravinen bidrar till ett gynnsamt lokalklimat för de hotade vedsvamparna rynkskinn och rosenticka. Hässlebrodd och fjällskära förekommer i den rika högörtsvegetationen närmast bäcken. På ravinens klippor har fynd gjorts av den hotade trådbroskklaven.

Ravinens sidor är bevuxna med tallskog av skarp ristyp som ställvis är påverkad av brand. Flera träd har upp till sex bränder invallade. Skogen är påverkad av skogsbruk, men huggningen har varit måttlig och naturskogsvärdet är mycket stort. En tall har åldersbestämts till 400 år.

Hela området har naturskogskaraktär med död ved i form av lågor och torrakor både av löv och barrträd.

Södra Trollegrav är klassat som riksintresse för naturvård och i Naturvårdsverkets urskogsinventering har området givits högsta urskogsvärde.

ÄRENDETS BEREDNING

Området avsattes 1964 som domänreservat. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges långsiktigt skydd som naturreservat. Södra Trollegrav hör till de områden som länsstyrelsen valde ut.

Naturvårdsverket och AssiDomän AB slöt 1995 ett avtal om naturreservatsbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i landet. Södra Trollegrav är ett av de områden som omfattas av avtalet.

Detta beslut har fattats i enlighet med villkoren i avtalet mellan AssiDomän och efter samråd med Älvdalens kommun enligt 43 § naturvårdslagen.

Statens naturvårdsverk och naturskyddsföreningen har tillstyrkt reservatsbildningen.

Försvarmakten, armens artillericentrum har ej accepterat terrängkörningsförbud med översnöfordon när det gäller militär verksamhet. Försvarmakten ålägger sig redan idag restriktioner

för att begränsa eventuell miljöpåverkan inom området. Vidare ikläder sig försvarsmakten inget ekonomiskt ansvar för skador på parkeringsplatser, leder och skyltar som uppkommer p.g.a. övningsverksamhet. Fortifikationsverket instämmer i försvarsmaktens synpunkter och erinrar om att Älvdalens skjutfält primärt är avsedd för försvarsändamål. Länsstyrelsen har tillgodosett försvarsmaktens krav och reservatsföreskrifterna har ändrats.

Svenska samernas riksförbund har påpekat att föreskrifterna innebär inskränkningar i renskötselutövningen. Länsstyrelsen har ändrat föreskrifterna så att dessa inte utgör något hinder för renskötselutövning.

AssiDomän, Dalarnas jaktvårdsförbund och Älvdalens jaktvårds-krets invänder mot inskränkningar i jakten. Älvdalens kommun invänder mot jaktrestriktionerna och motsätter sig ombildandet av domänreservat till naturreservat om inte jakt och fritidsfiske får fortsätta i samma omfattning som tidigare. Länsstyrelsen har tillmötesgått ovan nämnda instanser genom att tillåta jakt i reservatet.

GRUND FÖR BESLUTET

Södra Trollegrav är ett värdefullt skogsområde med naturskogs-karaktär. Med anledning av sina naturskogs-kvalitéer har området varit skyddat som domänreservat och anses så värdefullt att det bör ges lagstadgat skydd i form av naturreservat.

Södra Trollegrav utgör ett område med en mångfald av livsmiljöer för växter och djur knutna till naturskog. Många hotade växt- och djurarter är direkt beroende av dessa livsmiljöer. För att kunna bevara den biologiska mångfalden i skogslandskapet är det viktigt att skydda skogar med naturskogsprägel.

Södra Trollegrav är klassat som riksintresse för naturvård enligt naturresurslagen.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som avgränsats med innerkanten av punktstreckad linje på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, ändrad 1991:1165) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsuppgifter skall gälla beträffande naturreservatet.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet skall vara att skydda ett naturskogsartat område med dess flora och fauna och naturliga successioner. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelse och vetenskaplig forskning i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETER INOM RESERVATET

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna,
2. anlägga mark- eller luftledning,
3. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
4. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna- träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, lavar och vedsvampar,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen. Undantag skall gälla vid uttransport av älg under förutsättning att endast lättare dragfordon med lågt marktryck används, t.ex. järnhäst eller fyrhjuling. Undantag gäller även vid framförande av terrängmotorfordon på snötäckt mark vid militär verksamhet eller i direkt samband med renskötsel,
6. skogsgödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
8. uppföra ny byggnad eller anläggning,
9. aktivt lägga ut åtel.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

10. sprida ut kalk i vatten eller på land.

Föreskrifterna utgör inget hinder mot de åtgärder som behövs vid skötsel och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose ändamålet med reservatet.

Föreskrifterna utgör inget hinder för uppgörande av eld i samband med renskötselutövning.

Punkterna A4 och A6 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer

insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet, skall frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogad skötselplan.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. göra åverkan på mark eller geologiska naturföremål,
2. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna - träd och buskar, plocka eller gräva upp örter, mossor, lavar och vedsvampar,
3. elda,
4. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen. Körning får ske i samband med räddningsverksamhet,
6. störa djurlivet t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
7. medföra okopplad hund.

För tillträde till området gäller skjutfältets särskilda bestämmelser.

D. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m.m. som framgår av bifogad skötselplan.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Kopparbergs län.

ÖVRIGT

Detta beslut träder i kraft den 1 oktober 1996 eller, i det fall beslutet överklagas, den senare tidpunkt när beslutet vinner laga kraft.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, blankett 2:1.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gunnar Björk jämte ledamöterna Hans Andersson, Ann-Christine Dåderman, Kenneth Johansson, Åke Johansson, Margareta Jonback, Eva Kungsmark, Lena Ludvigsson-Olafsen, Nils Nilsson, Bengt Nylund, Lennart Sacrédeus, Nicke Welin-Berger, Birgitta Örjas. Tjänstgörande suppleant var Arne Bogghed.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Leif Svensson, rättsenhetschef Inger Eriksson, miljövardsdirektör Stig-Åke Svenson och ekolog Susanne Peterson, den sistnämnda föredragande.

Gunnar Björk

Susanne Peterson

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar, blankett 2:1

LÄNSSTYRELSEN
DALARNA

Miljövardsenheten

1996-09-02

SKÖTSELPLAN

231-2892-96

SKÖTSELPLAN SÖDRA TROLLEGRAVS DOMÄNRESERVAT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I	ALLMÄN BESKRIVNING
1	Administrativa data
2	Grunden för beslutet samt föreskrifter
3	Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
3.1	Naturförhållanden
3.2	Byggnader
3.3	Nuvarande markanvändning
3.4	Tillgänglighet
3.5	Anordningar för friluftslivet
3.6	Slitage- och störningskänslighet
3.7	Källuppgifter

II	PLANDEL
1	Disposition och skötsel av mark och vatten
1.1	Övergripande mål
1.2	Generella riktlinjer och åtgärder
1.2.1	Hävd av skogsområde
1.2.2	Jakt
1.2.3	Fiske
1.2.4	Byggnader
1.2.5	Skogsbrand
1.2.6	Utmärkning av reservatets gräns
2	Anordningar för rekreation och friluftsliv
2.1	Övergripande mål
2.2	Riktlinjer och åtgärder
2.2.1	Information
2.2.2	Parkeringsplatser
2.2.3	Vandringsleder och övriga anläggningar
3	Tillsyn
4	Finansiering av naturvårdsförvaltningen

I	ALLMÄN BESKRIVNING
1	Administrativa data (Se registeruppgifter)
2	Grunden för beslutet samt föreskrifter (Se reservatsbeslutet)
3	Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
3.1	Naturförhållanden

Södra Trollegrav är ett naturskogsartat område beläget ca 25 km sydost om Särna, öster om Brunnåsen. Området består huvudsakligen av en 4 km lång bäckravin med branta väggar. Trollegravsbäcken har sitt lopp genom ravinen som löper från Trolltjärn i norr till Granån vid reservatsgränsen i söder. Ravinen har eroderats ut i berget genom frostsprängning. Berggrunden, som utgörs av bredvadsporfyr är särskilt känslig för frostsprängning. På de ställen där sidobäckar letar sig ned för ravinens sidor bildas sidoraviner. Två större vattenfall finns i området. Ovanför dessa är ravinen relativt grund men fördjupar sig efter fallen och får ställvis lodräta väggar. Ett mindre myrområde finns i de flackare delarna kring Trolltjärn i den norra delen av reservatet.

I ravinen utgörs vegetationen av högrötsgranskog med anmärkningsvärt höga träd. En gran har uppgivits vara 41 meter. Granskogen saknar spår av avverkning och skogsbränder. Ålder beräknas till ca 250 år. Fuktigheten och den gamla skogen i ravinen bidrar till ett gynnsamt lokalklimat för de hotade vedsvamparna rynkskinn och rosenticka. Hässlebrodd och fjällskära förekommer i den rika högrötsvegetationen närmast bäcken. På ravinens klippor har fynd gjorts av den hotade trådbrosklaven. Ravinens sidor är bevuxna med tallskog av skarp ristyp som ställvis är påverkad av brand. Flera träd har upp till sex bränder invallade. Skogen är påverkad av skogsbruk, men huggningen har varit måttlig och naturskogsvärdet är mycket stort. En tall har åldersbestämts till 400 år. Hela området har naturskogskaraktär med död ved i form av lågor och torrakor både av löv och barrträd. I Naturvårdsverkets urskogsinventering har området givits högsta urskogsvärde.

3.2 Byggnader

En gammal förfallen skogskoja finns i reservatet.

3.3 Nuvarande markanvändning

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv är de enda formerna av markanvändning som pågår i området. Fisket i Trolltjärn och Trolltjärnsbäcken tillhör AssiDomän men är utarrenderat till ArtSS. Värnpliktiga och anställda på ArtSS får fiska i Trolltjärnsbäcken medan fiske i Trolltjärn endast är tillåtet för medlemmar i ArtSS fiskeförening.

3.4 Tillgänglighet

Södra Trollegrav är lätt tillgängligt från söder via en skogsbilväg och en anslutande strövstig.

3.5 Anordningar för friluftslivet

Söder om reservatet vid skogsbilvägen finns en slobod med torrtoalett. Från den leder en markerad strövstig in i reservatet och fortsätter en kilometer längs Trollegravsbäcken. Ytterligare en slobod finns vid Trolltjärns södra strand.

3.6 Slitage- och störningskänslighet

Södra Trollegrav har en relativt låg besöksfrekvens. En överföring av området från domänreservat till naturreservat kommer troligtvis inte att innebära ett högre besöksstryck i området. Ur slitagesynpunkt föreligger i dagsläget inga behov av restriktioner för besökare utöver de allmänna föreskrifter som angivits i beslutet.

3.7 Källuppgifter

Johansson, S: Naturvårdsinventering av Stora Rensjön, Långblecket och Södra Trollegrav i Älvdalens kommun. Länsstyrelsen 1973:2.

Lundquist, R: Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län.
Opubl. rapport på länsstyrelsen.
Naturvårdsprogram för Kopparbergs län, Länsstyrelsen 1988:1.

II PLANDEL

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatets skötsel skall vara att bevara den nuvarande naturskogsartade naturmiljön med dess naturliga successioner.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsområde

Skogen skall få utvecklas fritt. Inget skogsbruk skall bedrivas i området.

1.2.2 Jakt

Jakt kan fortsätta som tidigare. Reservatsföreskrifterna tillåter inte röjande för eller byggande av passhytta eller jaktorn.

1.2.3 Fiske

Fiske kan bedrivas som tidigare och baseras på naturliga bestånd. Allmänheten ska dock beredas möjlighet att bedriva fiske i området.

Inplantering av fisk eller annan fiskvårdsåtgärd får endast bedrivas efter tillstånd av länsstyrelsen och baseras på för området naturliga arter.

Kalkning av vattendrag får ske efter tillstånd av länsstyrelsen.

1.2.4 Byggnader

En förfallen skogskoja finns i norra delen av reservatet. Den tillhör markägaren och ingår ej i skötsel av naturreservatet.

1.2.5 Skogsbrand

Beträffande elden är det viktigt att denna hanteras på ett genomtänkt och vetenskapligt försvarbart sätt. I dagens läge kan således inga andra regler tillämpas än att spontant uppkomna bränder skall släckas enligt gällande brandlagstiftning. Med tiden bör dock en strategi för släckning utarbetas som ger visst utrymme för avbränning.

1.2.6 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatets gräns skall utföras enligt svensk standard SIS 031522 och enligt naturvårdsverkets anvisningar.

2 Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är också att befrämja det rörliga friluftslivet. Dispositionen av området utgår från att underlätta för besökare att ta sig fram i området och att kunna studera skogen och utnyttja dess friluftsvärden.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

Skötselplanen omfattar även anläggningar som ligger utanför reservatsgränsen. För dessa anläggningar måste avtal upprättas mellan markägaren och länsstyrelsen.

2.2.1 Information

Vägvisare sätts upp sydväst om Södra Trollegrav vid vägen där stigen till reservatet börjar. Informationsskylt sätts upp vid reservatsgränsen där vandrings slingan börjar. Den nuvarande träskylten med inskriften Väster Trollegrav byts ut.

2.2.2 Parkeringsplatser

Parkeringsmöjligheter finns vid en avtagsväg söder om reservatet. Därifrån leder en markerad stig till reservatet. Markeringarna är i behov av förbättring.

2.2.3 Vandringsleder och övriga anläggningar

Den markerade stigen från parkeringsplatsen till reservatsgränsen fortsätter in i reservatet. Leden sköts och ses över så att den är framkomlig och markeringarna väl synliga och målade med orange färg.

En slogbod med därtill hörande torrdass finns utanför reservatsgränsen i söder där bilvägen korsar Granån. Slogboden bör lämpligast underhållas och skötas av reservatets naturvårdsförvaltare. Slogboden bör hållas med ved. Slogboden vid Trolltjärns södra strand är uppsatt av ArtSS' fiskeklubb. Beträffande skötseln av denna bör en överenskommelse träffas mellan länsstyrelsen och fiskeklubben.

3 Tillsyn

Förvaltarens tid för tillsyn av reservatet beräknas omfatta ett dagsverke per år.

4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Allmänt

Underhåll av anordningar för friluftslivet, framställning och utplacering av skyltar samt utmärkning av reservatets gräns bekostas av staten.

Kostnader som redovisas bygger på uppskattningar och på 1996 års prisnivå. Dagsverkskostnaden 1.700 kr avser lönekostnader,

kostnad för arbetsledning m.m. Därtill kommer materialkostnader inklusive utrustning, hyror m.m.

Engångsåtgärder:

Utmärkning av reservatets gräns samt förbättring av led.

6 dv á 1.700 kr

9.200:-

Materialkostnader

5.000:-

Totalt engångsåtgärder

14.200:-

Tillsyn och underhåll:

Tillsyns- och underhållskostnader

1 dv á 1.700 kr

1.700:-

Materialkostnad

1.500:-

Totalkostnad/år

3.200:-